

LÁNYOK, ASSZONYYOK

Az egyszeri tehetős gazdának három lánya volt, mind a három valami testi fogyatékkal. A legidősebb gerincferdüléses, a fiatalabb púpos, a legfiatalabb még púposabb, szegény. Azért csak felnőttek, eladósorba kerültek a többivel együtt ők is, s az ő ablakukban is kivirult a muskátlivirág, ami régen annak a jele volt, hogy abban a házban eladó leány van.

Meg is jelent egyszer lánykérőben a háznál egy nincstelen legényember, azzal, hogy feleségnek való kellene neki. Tisztességgel fogadták, leültették a tisztaszobában, s beszélgetés közben a gazda megkérdezte tőle:

– Jól van, öcsém, s aztán melyik lányt akarod? Mert a legidősebbnek tíz láncc földet adok, a fiatalabbnak, az egypúpúnak húszat, a harmadiknak meg, a kétpúpúnak, harmincat.

Gondolkodik a legény, fesseleg a széken, aztán csak kiböki:

– Kedves bátyám, nem volna még egy lánya? Nekem éppen egy hárompúpúra lenne szükségem...

MIÉRT MARADT EL A HÁZASSÁG?

Belátogatott az őszi vásárra a felsőhegyi legény, és egy füst alatt a ronklátogatást is elintézte. Mint afféle gondos hozzátartozók, a zentai rokonok nyomban a nősülés felől kezdték faggatni, s igencsak felrőtták neki, hogy még most se házasodik.

– Pedig mondják ám, hogy ott kint könnyű feleségnek valót taláni! – évődött vele a nagynénje. – A múltkorjában is azt kurjongatták az egyik lakodalomban, hogy

Felsőhegyen vótunk lányér'

Kaptunk is egy kive szárér'

A vőlegényjelölt így mentegetőzött:

– Lány a' vóna, de eddig akárhányat kommandáltak, az még egyik se tetszett édesanyámnak...

- Tán csak nem? – hitetlenkedtek a rokonok.
- ... Egyet kivéve! Abba belement volna, azt kedvelte, mert szakasztott olyan vót, mint ő.
- Hát akkor?
- Az meg édesapámnak nem tetszett.

VIGYÁZZ, KAKAS!

Az egyik tanyai földműves nagyon fiatalon találta megházásítani surbankosorból alig kinőtt mulya legényfiát. A mafla legényke igen-igen megsínylette a nászéjszakát, és másnap olyannyira bágyadtan gubbasztott a konyha küszöbén, hogy még az orrát is elfelejtette megtörölni. Így eshetett meg, hogy a lagziból megmaradt kakas ott csatarászva a konyha előtt, kisebbbik gazdája orrához kapott, és megcsípte.

– Hiss, kakas, az istenfáját – hessentette el magától az újdonsült férj –, mer' téged is maj' megházásít édesapám!

NINCSEN AZ OLYAN MESSZE...

Rangbéli kérője akadt a bánáti gazda lányának. Mielőtt még férjhez adta volna, a menyasszony apja elhatározta: meglátogatja a másik faluban lakó leendő nászuramékat, s majd szétnéz egy kicsit, hogy hová és milyen helyre is kerül az ő lányuk.

Amikor leszállt Csókán az ónibuszról, meglelégedéssel látta, hogy gazdag a falu, jómódú népek lakhatják. A házak tiszták, gondozottak, az ablakokban muskátli virít, flaszter helyett betonjárda, az emberek barátságosak, beszédesek, mert minden harmadik ház előtt kispad – szóval elégedett volt, no.

Hát még a nászuraméknál!

Nagy tisztességgel fogadták, rögtön bevezették a tisztaszobába, és a nászasszony kétszer is megtörölte kötényével a széket, mielőtt leültette volna. Étél, bor, kínálás, szíves szó, mindennel körülvették.

Később a házat, az udvart, a mellék- és gazdasági épületeket is, az egész telket körüljárták vele, rongyrázásból persze, hadd lássa a vendég: van mit aprítani a tejbe, nem akármilyen helyre hozzák menyecskének a lányát.

Tetszett az örömapának minden, s nem is fukarkodott az elismeréssel meg a dicsérettel. Egyedül csak azt kifogásolta, hogy a reterát mintha kicsit messze esne a háztól; egészen a telek végibe állították.

– Nono, szó se róla... – hagyta rá a házigazda, de hogy ő se maradjon adós a felelettel, csendesesen hozzátette: – Azér'... nincsen az olyan messze, ha idejében elindul az ember...

ANTAL BÁCSI LÁNYNÉZŐBEN

F. Antal, a múlt század végén élő tanyai kisközgazda háztűznézőbe ment Adorjánra. Noha elég tehetős ember volt, mégis gyalogszerrel, a vállán egy útitarisznyával vágott neki fia kíséretében a kiadós útnak. („Mer' minek használódjon az a kocsí, no meg hát a lovakat se köll fölöslegesen strapálni!”)

Nagy tisztességgel fogadták őket. Rögtön pálinkát meg bort kaptak, amivel leöblíthették az út porát, délben pedig húsleves csigatésztával, paprikás csirke, töltött káposzta került az asztalra. Ebéd végén nagy tál rétestésztát is hozott az örömanya, és traktálta volna szíves szóval a vendégeket, de azok torkig ették-itták már magukat, nem volt helye a rétesnek.

– Csak hagyják! Majd kísübben... – köszönte az öreg.

Délután is folyt a beszélgetés. Antal bácsi igyekezett kipuhatolni mindent, nehogy a végén süljön ki, hogy egy szál pöndölben kell majd a menyecskénekvalót hazavinni...

Már lebukóban volt a nap, indulni kellett hazafelé a messzi zentai tanyára, amikor napamasszony kedveskedve sopánkodni kezdett:

– Jaj, lám, ebből a jó rétesből meg még nem is ettek, nászुरamék! Meg se kóstolta! Ne utasítsák mán vissza, no!

Antal bácsi indulófélben volt éppen, de ennyi szíves kínálásnak nem tudott ellenállni. Előrelódította hát oldaláról az útitarisznyát, s fölemelve a födelét, e szavakkal öntötte bele a tál egész tartalmát:

– Ha már úgy is ránk szántátok...

MEGGONDOLTA

Az öreg K. F. is házasította volna a fiát. Tehetős parasztgazda volt az öreg, ezért hát kinézett a fiának egy korban, vagyonban is hozzá való tanyai hajadont. Állítólag meg se mondta a legénynek, hogy kit választott a számára, csak annyit bökött neki oda egy reggel:

– No, gyerekek, készüj föl ünneplősen, mer' lánykérőbe megyünk!

Ő maga is zsinóros nadrágot, csizmát húzott, s ezüstgombos posztó-mellényt vett magára, a lovakra is a legszebb szerszámot rakatta, s így indultak el a parádés kocsin a nagy útra. Elöl feszített az öreg, a hátsó ülésen meg a legény feszengett szegény, folyton azon töprengve, ugyan kihez is viszi őt el az apja leánykérőbe.

Ugyancsak elképedt az árva, amikor látta, hogy a Zentai útról letérve, apja egy közismert zsírosparaszttanyája felé fordította a kocsi rúdját, oda, ahol a tenyeres-talpas tahó nagylány már évek óta várta a hozzá való kérőt.

A tanyabeliek a bejáratnál fogadták a díszes szekeret, s köszöntve K.-t, kedélyeskedve megkérdezték tőle, hogy mi szél hozta őt arrafelé. Mire az öreg:

– Maj' megmongya az, aki itt ül hátul... – bökött visszafelé az ostorával.

– Hátul? De hát... nincs is hátul senki! – mondták a tanyasiak.

– Niiiiincs?! – képedt el visszafordulva az öreg, majd nekifohászzkodott: – Az anyja lekvár szencségít ennek a málészájú gyereknek! Hát nem megint meglépett a nagylány elül, az idén már másodszer! No, megájj, bűdös! Többet nem teszöl lóvá, mer' legközelebb majd mellém ülsz, nem a kocsiderékba!

ADNI KELL ÁM A VILÁGRA!

Amióta kerek a világ, mindig fehér ruhában állt a menyasszony az oltár elé: fátyolban, mirtuszkoszorúval. A fehér pompa jelkép volt: azt jelentette a világ előtt, hogy a mátka leánysága még tiszta, érintetlen. Félítették is ezt a kincsüket régen a hajadonok, mint a két szemük világát, de meg az anyjuk is eleget óvta őket:

– Vigyázz, te lány, vigyázz! Nehogy fölibéd kerüljön ám valaki, mer' akkó... Köpd szemközt, ha akar túled valamit!

Ám az ember esendő, hát még a fiatal, akit hajt a vére! ... Bizony, megesett olykor, hogy könnyű életre adta magát valamelyik, „meggyuladt a pöndöle eleje,” „cifrává lett” vagy „gyereket fogott” időnap előtt.

Egy Zenta környéki községben „szóbeli” hajadon lett a Roziból, akihez erősen vert a hír, de mivel igen formás meg szemrevaló volt, azért csak akadt legény, aki a kezét kérte.

A községben mindenki tudta, hogy előbb volt a lábfogó, mint a kézfogó, meg hogy a lagziban vele táncol majd az anyjával a gyerek, a menyasszony mégis nagy húhóval vásárolta a stafirt, elsőbben is a fátyolt meg a mirtuszkoszorút.

– Te, Rózsi, mégse lesz a’ jó, ha te fátyolba’ esküdöl – intette a szomszédasszony, aki jelen volt a kelengyevásárlásnál.

– Már mér’ ne, Viktus néni?!

– Hát... igencsak látszik ám, hogy bőcsőre hízol.

– Má’ pedig én fátyolba esküdök, Viktus néném! Mit gondol kend, mit szólna a világ, ha slajer nélkül állnék csak úgy oda az oltár elé?!

A SZERENCSÉTLENSÉG MEGESHET AZ ÁGYON IS...

A régi zentai kórház a Folyó (ma Fruškogorska) utca sarkán, a jelenlegi internátus helyén állt valamikor. Itt dolgozott a két világháború között Körösi Péter, egy mókás kedvű, tréfaértő ápoló, akinek tiszte volt többek között a ragályos betegek után a lakások és iskolák fertőtlenítése is. Ezt a műveletet fertőtlenítő géppel végezte mindig, s a régi zentaiak erről a masináról nevezték el Masinás bácsinak. Mindenki csak így ismerte, más nevét nem is tudták.

Mint afféle egészségügyi dolgozó, Péter bácsi tudós ember hírében állott, s a nyavalyások egyik-másikának több bizodalma volt irányában, mint a doktorokban.

Egy alkalommal elébe állt az utcán valami cselédféle, környékből ide került hajadon. Pirulva elmondta, hogy kérdezni szeretne valamit.

– Mondjad csak, lányom! – biztatta Péter bácsi.

– Maga mindig ott forgolódik az orvosok körül, osztán biztosan érti annak a módját is, mit köll csinálni, hogy... ne legyen gyerek?

– Hm...

– Tudja, a Pista, a legényem el-eljár hozzám... osztán furton-furt követelődzik, én meg nagyon félek, hogy egyszer úgy találok maradni. Adjon már valami tanácsot, nem lennék hálátlan!

Nagy selyma volt az öreg, ezért hát komolykodva meggyóntatta a leányzót, aki bizalommal elmesélte, hogyan is folyik le a pásztoróra.

– Hát... nem jól csináljátok, lányom. Ha a Pistád legközelebb elmegy hozzád, oszt követelődzik, akkor az ágy úgy álljon, hogy jobb felől lépjen föl, bal felől pedig lépjen le, akkor nem lesz gyerek.

Úgy fél évre rá, valahol a Tyúkpiac környékén újra összehozta a sorsa Masinás bácsit a leányzóval, akire azonban már nem ismert rá. Ám nem így a leány.

– Vín szemtelen! Hát így becsapott engem?! Ilyen tanácsot adott nekem? Lássá, hogy nézek ki?!

Masinás bácsi meghökkenve ismerte fel támadójában a leányt, akinek egykor a „jó” tanácsot adta.

Hogy időt nyerjen, újra kivallatta az elkeseredett hajadont, aki – tán hogy könnyítsen a lelkén – másodizromban is elmesélte a találka lefolyását.

A jeremiád végén Masinás bácsi oktatólag emelte fel a jobb keze mutatoujját, imigyen mentegelve magát:

– Nézd, lányom, az igaz, hogy én azt mondtam: a Pista jobb felől menjen föl, és bal felől lépjen le; de azt nem mondtam, hogy a közepin meg is álljon! No, lássátok: csak tik hibáztátok el!

NEHÉZ VENDÉGLÁTÁS

Fiaát házasította az adorzáni gazda, és csapott is a módjához illő lakodalmat. Két sátorban mulatott a vendég, s a kanizsai meg a zentai cigánybanda egymást túllícitálva húzta a talpalávalót.

Harmadnap, amikor hajnaltájt hazafelé szedelőzködött a násznép, megdördült az ég, s szakadni kezdett a májusi eső.

– Sehova! ... – adta ki a parancsot az örömapa. – Mulassatok! – s már vágatta is le a borjút meg a maradék aprójószágot, hogy legyen mit feladni az ebédhez. Kapott a vendég a szíves tartóztatáson, és maradt.

Ám az idő délre sem akart kiderülni, sőt a májusi áldás országos esővé simulva egész délután csak esett, esett, esett.

Ezt már maga a gazda is megsokallta, s úgy estefelé kiorozkodott a vendégek közül a sátor mögé, és kalaplevéve fölfohászkozott:

– Uram Jézus, neked vótak-e vendégeid?!

HASZONNAL JÁRT A HÁZASSÁG

A Zenta-Gunarason lakó boldogult M. P. bácsira nem lehetett ugyan ráfogni, hogy a kocsma lett volna a székesegyháza, a pia meg az úrvacsorája, de tényvaló, hogy szívesen tartózkodott a Mikonya-szélmalom körüli csárdák valamelyikében. Élelmes, fönnforgó ember lévén, hol Zentán, hol Topolyán, hol meg Tornyoson gyüszmékelt, s hát csak le kellett öblíteni az út porát a Bakosné vagy a Zsidó Sándor kocsmájában.

Történt, hogy megnősült az idősebbik legényfia, s a mutatós tanyai lagzi után az új pár – szokás szerint – ott maradt az öregekkel egy kenyéren.

Hogy hogyan fértek össze a fiatalok az öregekkel, arról nem szól a fáma, de amikor M. bácsi az esküvő után pár héttel szokás szerint ott iddoggált a sarki nagy kocsmában, ilyen épületes párbeszéd zajlott le közte és az egyik ivócimborája között.

– Hallom, P. bácsi, megnősült a keetek idősebbik fia.

– Jó' hallottad, öcsém.

– No, oszt... bevát?

– Be az! Alaposan! Még én is jó'jártam a házassággal.

– Hogyhogy?

– Hát csak úgy, hogy azúta sosem köll gyalog járnom.

– Nem-e?

– Nem bizony! Mer' ugye, ha most elindulok a kocsmába, a menyem rögtön rávágja: „No, viszi mán a fene az öreget!”, visszafelé gyüvet meg az járja, hogy: „Hozza mán az ördög az apósomat!”

KI MENJEN A KISKÚTRA?

Zsoldos bácsi másik legényfia is megnősült. Igaz, csak nagy sokára, hogy végül is már az öregeknek kellett biztatniok a fiukat: ugyan ne gondolkozzék annyit, nézzen asszony után.

– Úgy kõne mán egy fiatalabb, aki levenné rúlam a ház körüli munka gondját! Nem látod, hogy rajtam a hám egisz nap? – korholta fiát Terus néni.

No, nem hiába, hogy kivárt a legény, de el is trefelte a nősülést, azaz-hogy az asszonyt alaposan.

Topolyáról-e, honnan kommandáltak neki egy lányt, akiről csak az esküvő után derült ki, hogy olyan „otthun rongyos, utcán cifra, aki

mindent szeretett a házasságban, csak éppen dolgozni nem. Alighogy becsöppent a jómódba, hájat lökött a dereka, s úgy meghízott, hogy csak úgy rítt a föld utána, ahova lépett.

Egyszer – télvíz idején – az öreg Zsoldos megszomjazott a sós oldalas után. Megemelte a kantát, hogy töltsön magának a füles pohárba.

– Híjnye, a jóságát! E’ meg üres ám! – mondta jó hangosan az öreg a feleségének, de úgy, hogy a padkán ringató menyecske is hallja. – No, majd a másikkul...

A másik kanta is olyan üres volt, hogy akár csiholni lehetett volna benne.

– Ebbe sincs e’ csepp se! Az áldóját! Hát majd kimék, no, a kiskútra – tüsténkedett az öreg, de inkább csak mutatta, mintsem tette.

– Dehogy megy ke’! Majd éppen...! Egész héten jajgat itt a derekára... Maj’ ha megszítá’tam, kilépek én a sarokra egykettő – sietett volna párja segítségére a szüle.

– No, még csak a’ köllene! Azzal a fájós lábaddal... E’csúszol kint a jeges uccán, osztán akkó’ nézhetünk mind a ketten! – replikázott az öreg.

Ezt már a menyecske sem bírta türelemmel a kemence mellől.

– Ugyan, ugyan, mit agyvégyeznek ke’tek még ezen is? Apám is hoz egy fordulóval, meg anyám is kimegy egyszer, osztt leván. Úgyis köll két forduló víz, mer’ estére akarom fürdetni a Janikát.

KÖNNYŰ A KOLDUSNAK...

A század elején egy fiatal tóparti zselléraszonyy étkes kis porontyot hozott a világra. Az első napokban az anyós még csak törődött a gyermekágyat fekvő menyecskével, de egypár nap múlva szerette volna már, ha az asszonyka fölkel, és ő is belesegít a krumplikapálásba. Az újszülött azonban nagyon életre való emberpalánta volt, szopott éjjel-nappal, s bizony, a fiatal anya igen nehezen „gyütt létre”, lassan kapott erőre.

A szüle előbb csak példálózott, célozgatott a fölkelésre, egy reggel aztán, mikor az éjjeli szoptatásban és talpon levésben kiállott asszonyka éppen hajnali álmát aludta, ezzel ébresztette:

– Ugyan, Rozi, kelj már föl! A jóraivaló kódús régen a harmadik utcát járja, te még csak itt feszít fekszől!

– De az anyja istenit a maga jóraivaló kúdúsának! Könnyű neki! Ő nem szoptat ám! – replikázott vissza az álmából fölvert fiatalasszony.

CSALÁDALAPÍTÁS

A régi világban bőséges és szapora volt a gyermekáldás. Nem ment ritkaságszámba, hogy egy-egy családban 10–12 gyerek is akadt. Az előrelátó férj mindig gondoskodott arról, hogy az asszonynak se mellőle, se belőle ne hiányozzék a gyerek.

Megházasodott egy fiatal vármegyei tisztviselő, és a principálisnak azzal dicsekedett, hogy – miként őseinknek is hét vezérük volt – ő sem fogja alább adni hét fiúgyermeknél.

– Majd rálesünk, öcsém – mondta a főnök –, sikerül-e?

Kelepett is gyakran kéményükön a golya, s két-három évenként érkeztek a gyerekek. Megszületett hat fiú, majd némi szünet után hetediknek egy leányka.

A folytatás azonban elmaradt.

Egyszer aztán egy tisztújító gyűlésen összeháldkozott a már megkopott ambíciójú vármegyei tisztviselő a volt főnökével, aki ezzel köszöntött reá:

– No, kedves öcsém, látom, megvan már Álmos, Előd, Ond, Kund, Tas, Huba... de hát a Töhötöm!?

– Tisztelt bátyámuram – hajtotta le megadóan már kopaszodó fejét az egykori hivatalnok –, azt már nem töhötöm.

*

Házasság alkalmából a jó szövésű és bővérű fiatal jogász többek között egy „Családi Lap”-ot is kapott az öt eskető plébánostól.

Éppen tíz gyermek számára volt kipontozott hely a családi listán.

– Plébános úr, mi lesz, ha megtelik a lap? – kérdezte hetykén és magabiztosan lelkipásztorát az ifjú férj.

– Semmit se félj, fiam! Kapsz helyette újat – nyugtatta meg a plébános.

Hát született is három sikerült gyerek, de aztán beállt a pauza.

– No, mi van? – célozgattak néha a barátok a Családi Lap üresen maradt rubrikáira.

Lemondóan legyintett ilyenkor a férj:

– Mit tehetek? Nem a nyomda romlott el, hanem a kiadóvállalat mondta fel a szolgáltatot!

MELYIK MARADJON MEG?

Rideg szokás, hogy ha a szállási kutya kölyket vet, a tanyaiak 1–2 kivételével a többi földhöz verik vagy elássák, még mielőtt a szemük kinyílna.

Alábbi történetünk ezzel a kíméletlen eljárással áll összefüggésben.

A századforduló tájékán az adai szállások egyikén ikreket szült egy gazdálkodó felesége.

Az örömhírré a zentai nagyszülők is kilátogattak a tanyára, magukkal víve a gazda 5–6 éves fiát, akit a szülés idejére – hogy ne alkalmatlan-kodjék odakinn – az apja bevitt az öregekhez vendégségbe.

Az újszülöttek a bába által tisztába téve ott feküdtek már az anyjuk mellett, amikor a vendégek megérkeztek. Az egyik apróság éppen akkor zendített rá, s tele tudóval „kérte az esőt”, amikor a vendégek a szobába léptek.

Nézi, nézi az elsőszülött kisfiú a testvérkéit, aztán megfogva az apja kezét, orrával odabök a csendesebb pólya felé:

– Édesapám, ezt hagyjuk meg!

SZOKTATÁS

A múlt század végén egy tornyosi gazda szépen kiházásítva férjhez adta lányát egy zentai gazdalegényhez. A bor tette-e, vagy hogy a vejke nyerte-e meg nagyon az após tetszését, ki tudná azt már megmondani, elég az hozzá, hogy a lakodalom estéjén félrevonva a vejét, az após ilyen tanáccsal látta el:

– Tudod, fiam, jó lány ez a mi lányunk, csak egy kicsit az anyja fajtája: nagyon szájas. Én az asszonyt meg-megregulázom, hát neked is azt ajánlom, hogy ha nem férne a bőribe, felesölgetne, hát... csapj oda! Csak arra vigyázz, hogy csontja ne törjön! Ha hazagyünne panaszkodni, bízd rám, majd én igazságot teszek köztetek.

Alig múlt el egy hét, kettő, nagy dérral-dúrral beállít a menyecske Tornyosra a szülői házba, hogy elege van a házasságból, nem is megy vissza Zentára, mert őt az ura nagyon megverte.

Több se kellett az örömapának! Meg se kérdezte, ki se faggatta, hogyan, miért került sor a verésre, hanem ő is megkontyolta alaposan a lányát, s kibillentve a küszöbön, visszaparancsolta az urához.

Pár hét múlva összetalálkozott egymással a vő meg az após a zentai gabonapiacon.

– Mondja kee', apám, ugyan mit csinált az asszonnyal, amikor az legutóbb kiment Tornyosra? Olyan kezes, olyan szóra hajló azúta, hogy ha pörölöm, még akkor is csendbe' marad, egy ígét nem szól az vissza.

– Hát nem mondtam, hogy igazságot teszek köztetek? – büszkélkedett az após. – Nézd: te megverted az én lányomat, én meg ezért megvertem a te feleségedet. Meg is mondtam neki: ez mindig is így lesz, valahányszor kijön hozzám panaszkodni.

A HÁZASSÁG PRÓBÁJA

„Erőltetett házasságnak nem jó a gyümölcse” – tartotta régen a néphit, de azért ettől függetlenül, a „jó parti” reményében a szülők nemegyszer kényszerítették olyanhoz a gyermeküket, akit annak se teste, se lelke nem kívánt élettársul.

– Sose búsulj, gyermekem! – vigasztalták otthon a nagylányt, ha az más legény után epekedett. – Lakva ismeri meg egymást az ember! Mire megsztek egy zsák kúsót, addigra, meglásd, összeszoktok!

De bizony só ide, só amoda, gyakran megesett, hogy a mézeshetek elmúltával az új menyecske csak a régihez vágyott vissza, ahhoz, akinek látására először virágzott ki szívében a szerelem.

Persze, nemcsak a feleség, olykor a férj érzelmei is megváltoztak, még mielőtt közösen elfogyaszthatták volna a közhiedelem által kiszabott sómennyiséget.

Az egyszerű fiatal gazda is alig egyhetes házas volt még, amikor a karján vezette haza a feleségét. A szárazkapu-bejárat alatt az új asszonynak nagyon megütötte a lábát a botlóban, úgyannyira, hogy sírva borult az ura vállára. A férj gyöngéden ölbe vette, és úgy vitte be a házba, s még odabenn is simogatta a fájós helyet, csókkal igyekezvén enyhíteni a menyecske fájaldmát.

Mit tesz isten, egy év múlva ismét együtt érkezett haza a férj és a feleség valahonnan. Csakhogy most már elől az ember, valamivel hátrább az asszony. A menyecske megint rosszul lépett, s beleütközve a botlóba, csaknem elesett.

Mire a férj így mordult vissza:

– A szemed istenit, hát nem látod?!

Jóval a '14-es háború előtt az egyik Zenta környéki vagyonos gazda leánya őszintén megszeretett egy jóképű, szegényebb földműveslegényt. Hiába volt azonban a fiatalok egymás iránti epekedése, a legény csak nem lefettett rangbéli kéré a módos gazdaportán. Így aztán a hajadont – minden tiltakozása ellenére – egy katonáéktól leszerelt gazdalegénnyel jegyezte el a família. Sírt, veszikölt szegény napokig, de az apja hajthatatlan maradt:

– Egylovas kódushoz nem adlak! A'szondom, hogy verd ki azt a senkit a fejedbül, mer' ha nem, hát én verem ki tebelüled, meglásd...

Végtére is az apa a vagyonból való kitagadással fenyegette meg a leányát, s erre aztán a mátká is alábbhagyott a pityergéssel. Mert ha mégannyira szerette is a kedvesét, zsákon feküdni, madzaggal takarózni, ennyit el a família. Hanem a keresztanyjának, aki pedig nagyon dicsérte volna előtte a gazdag vőlegény jó tulajdonságait, ezt mondta az esküvő előtt:

– Hozzája verhetnek, körösztyám, ha annyira akarják. De csak tudja: a fene egyen meg engem apróra, mint a mákot, ha valamikor is egy vánkusra hajtom le vele a fejemet! Nem én, ameddig élek!

Parádés esküvő volt, sok dáridó közepette el is múlt zökkenő nélkül, utána a fiatalok éltek a maguk közös életét. Látszólag összefértek, meg voltak egymással.

Jó fél esztendőre az esküvő után, félszegen, kalapját a kezében forgatva, bekopogtatott a plébániára az ifjú férj. Nagy pirulások közben, kusza mondatokkal adta elő Gózon István plébános úrnak, hogy elege van a házaseletből is, az asszonyból is, és ő azért jött, hogy válasszák el őket egymástól.

– De édes fiam, még egy esztendeje sincs, hogy összeadtalak benneteket... – rökönödött meg a lelkipásztor. – Máris válátok? Miért?!

Kiderült, hogy a feleség, vagyis hogy a leányasszony, állta a szavát, és az esküvő óta egyszer nem sok, annyiszor sem hált együtt az urával.

– Pedig rajta vónék, plébános úr, nagyon rajta vónék, de sehogy se tudom bevétetni vele az emberi természetet! Nem, oszt nem! Csak komiszkodik velem... – panaszkodott az ifjú férj.

– Ej, ej, fiam! Nem kell azért mindjárt válásra gondolni, no! Van ennek az állapotnak is orvossága – vigasztalta a letört férjet a páter. – Küldd csak be hozzám azt a megátalkodott perszónát, majd én beszélek a fejével!

Másnap már meg is jelent a hamvas arcú menyecske a plébános úr színe előtt.

– Hívatott, plébános úr...

– Bizony, hívatlak, leányom! Az urad tegnap Istennek éppen nem tetsző dolgokat beszélt el előttem az együttélésekről. Pedig az esküvő megelőző tanításokon hallhattátok, hogy a házasság szent dolog. Hűségben és egymás iránti szeretetben kell élnetek, gyermekeket nemzeni, és azokat vallásos szellemben fölnevelni. Ez a kötelességetek! Ti pedig válni akartok...

– Azt, plébános úr! Azt! – bizonygatta daccal a menyecske.

– Csakhogy ám, leányom, tanultátok: a keresztény házasság Isten törvényénél fogva fölbonthatatlan! A Szentszék bizonyos esetekben elválaszthatja ugyan a férjet a feleségétől, és viszont, de mint az uradtól halottam, ti még nem is éltetek együtt, egyetlenegyszer sem gyakoroltátok a házastársak kötelességeit. Márpedig, gyermekem, elválasztani egymástól csak azokat a házaseleket lehet, akik minden szempontból házassági kötelékben éltek egymással. Remélem, tudod, mire gondolok? Tanácsolom hát neked, hogy menj szépen haza, fordítsd meg szívedet az urad iránt, és ha majd ő újra eljön, s bizonyosságot tesz róla, hogy nem leánytól, hanem asszonyától akar elválni, akkor... csakis akkor beszélhetünk a házasság fölbontásáról.

Jóval az eset után egy tanyaszentelés alkalmával összetalálkozott egymással Gózon István plébános úr és híve, aki egy évnek előtte válási szándékkal kereste fel a hivatalában.

– Na, édes fiam – vonta félre a fiatal gazdát a pap –, válni akartok-e még a feleségeddel?

– Dehogyan akarunk, plébános úr! A világért se! Úgy élünk, olyan szépen, mint a galambok.

– S az asszonyka? Komiszkodik még? – érdeklődött hamiskás mosollyal a lelkipásztor.

– Mint a kezes bárány, amióta hazajött a plébános úrtól. Úgy rákapott a... házaseletre, mint – má' megkövetem – malac a tökre. Válni?! E'zavarni se lehetne onnanhazulról!!

LÁTOGATÁS

Kisunokáját és menyecskeleányát jött be látogatni Tornyosról az anyós Zentára. A vejére, akivel szinte az esküvő napjától tartják a „csendes

misét”, már nem volt annyira kíváncsi. No, igaz, az sem órá. Éppen ezért a vejke ezzel köszönt el reggel a feleségétől:

– Anyádat az ördög biztosan máma is behozza odakintről... Hogy ne legyek itthon, kinézek a jószágpiacra. Majd gyűvök...

Alighogy a férj kitette a lábát a kapun, ihol az anyós a szokásos pár csirkével meg az egyéb „hazaival”.

Átesve nagyanyja viharos csóközaporán, a négyéves Jánoska így érdeklődött:

– Nagymama, te hogy jöttél be mihozzánk?

– Hát ahogyan szoktam, kis bogaram: ónibusszal.

– Azzal? – biggyedt le csalódottan a kisunoka szája.

– Azzal, csillagom. Miér’ kérdezed?

– Azért, mert apuka azt mondta, hogy téged biztosan az ördög fog behozni máma odakintről.

A VÁRATLAN VENDÉG

Még a századforduló táján egy kisparaszti sorból való legény elvette a jómódú gazdacsalád egyetlen leányát – az özvegy gazdáné legnagyobb keserűségére.

Hiába szerették egymást a fiatalok, s éltek úgy, mint a galambok, az anyós csak nem tűrhette a vejét. Furton-furt apprehendálta, mocskolta még mások előtt is.

Ha csak nappal tette volna! Olykor még éjszaka is fennhangon jajveszékelt, boldogult urát emlegette, aki biztosan forog a sírjában, mert-hogy a lánya, a szégyentelen, egy senkihöz ment férjhez.

Egyszer, éppen amikor így éjnek évadján rájött a habókja, s jajveszékelve hívta a halált, mentené meg, hogy ne kelljen látnia többé a fiatal házasságokat, leszállt a pöndölről az ifjú férj, s kilépett az udvarra. Úgy gondolta, belefojtja a szót az anyósába, de aztán gondolt egyet, s átment a sarki kocsmába. Ott még lézengett egy-két éjjeli vendég, köztük az öreg temetőcsász is. Ez adta az ötletet a férjnek. Az asztalához hívta, italt rendelt neki, s rövid beszélgetés után együtt léptek ki a nyári éjszakába.

Másnap este, amikor megint gajdolni kezdett a menyecske édesanyja, s ismét csak a halált hívta, valaki megkopogtatta a kisház ablakát.

Kinéz az öregasszony a firhang mögül, s hát uramfia, kit lát a holdvilágnál? A Halált. Ott állt fekete terítőben, nagy rozsdás kaszával a kezében, és túlvilági hangon, de szelíden mondta:

– Sokat hívtál már, leányom! Hát íme, most eljöttem érted. Öltözz szaporán, mert hosszú ám az út odáig!

Szegény anyós! Sírni kezdett, könnyörögni, hogy nem komolyan gondolta, hiszen még egészséges, hagyja őt élni, fiatal még, unokája sincsen, pedig mennyire szeretné ringatni... Még a „Halál” szíve is megesett rajta.

– No, legyen! Élj még, de ne jajgass nekem, ne emlegess többet, mert akkor végleg elgyűvök érted!

A látogatás után csendes lett az asszony, nem veszekedett többet, s idővel még a vejét is megkedvelte.

PENITENCIA

Az egyik hajdani környékbeli disznókupec özvegye már lánykorában sem élt valami liliomos életet, mert már akkor is folyvást a hideg lelte a pantalló után, férjes asszonyként meg igazi „jófajta” lett belőle: még az urán is túltett, aki pedig környékszerte ismert kurafi hírében állott.

De hát minden elmúlik egyszer, s előbb-utóbb abból is kiöregszik az ember.

A kupec felesége is, akiből söprűnyergelő vén korában seggen ülő kofaasszony lett a piacon, jobb útra tért, templomba kezdett járogatni. Annyira megjámborodott, hogy húsvétkor még gyónásra is ráadta a fejét. Töredelmesen bevallotta a papnak, hogy bizony, elég kajsza pöndölű asszonyként élte az életét, de most már nagyon bánja, s erősen fogadja, hogy többé nem vétkezik, s a bűnre vezető alkalmakat is kerülni fogja...

A pap azzal a feltétellel oldozta föl, hogy annyi szál gyertyát kell hoznia a templom javára, ahányszor vétett a hatodik parancs ellen.

Elment a hívó teljesíteni a rá mért kvótát, a lelkiatya meg kiállt a templom elé, s várta az asszonyt.

Jött is hamarosan, maga előtt tolva egy púposra rakott talicskát.

Csak elképedt a jámbor páter.

– Hm... hm... hát eennyiii?! – hümmögött csodálkozva magában, de úgy, hogy egy kicsit azért ki is hallatsszék.

Jámborság ide, jámborság oda, csak kitört az asszonyból a szabad-szájú anyatermészet:

– Má’ mindegy, ha hümm, ha nem hümm, tisztelendő úr, de hát nem maga rötta ki rám az adósságot, amit most két fordulóval még vagy tolhatok el, vagy se?! Akkó’ hát mér’ csudálkozik?

BÚCSÚJÁRÁS

Valamikor a tornyosi meg a zentai hívők évről évre igen nagy számban jártak az Apatin melletti Doroszlóra búcsúra. Boldogult Domány Jóska bácsi szokta vezetni a búcsújáró sereget, amelynek mindegyik tagja valamilyen fogadalmat tett purgatóriumi büntetésének elengedésére.

A búcsú napja pünkösdre esett, tehát olyan idősakra, amikor már nyáriasan öltözve lehetett nekivágni a hosszú, fárasztó gyalogútnak.

Egy ilyen zarándoksereget – már hazafelé vonulóban – zápor kapott el Topolya alatt.

Az egyik búcsús asszony, hogy a zuhancstól védje magát, felhajtotta fejére a szoknyáját, de olyan ügyetlenül, hogy a szoknya alatti egyetlen fehérneműt, a pöndölt is magára borította, s aztán így lépkedve énekelt tovább a sorban.

Az asszonyok mögött a férfiak haladtak, s közülük ki botránkozva, ki meg – kiesve a búcsújárás áhítatából – derűsen nézte a látványosságot. Tanakodni kezdtek ott az asszony mögött, hogy tán szólni kellene neki, mert hát ez azért mégsem illik, a szemérmét is sérti...

Mire az egyik búcsús leintette őket:

– Ugyan, hagyjátok, ne törődjeteK vele! Hátha éppen olyan fogadalmat tett, hogy így járja meg a búcsúutat Topolyától Tornyosig.

LECKÉT VESZ AZ ASSZONY

Jóvágású kiscgazda legény kérte meg az egyik módos falusi ember leányát. Igaz, a kérő nem volt éppen rangbéli, de mivel a leány majd elepedt érte – hát üsse kő! –, csak odaíérték.

Nem hiába, hogy „csumás” volt a menyasszony, gazdagon ki is staffirozták, úgyannyira, hogy a legénynek szinte csak magamagát kellett vinnie a házasságba. Bánta is később, mert a mézesetek elmúltával nem egy ízben példálózgatott tapintatlanul az asszonyka azzal, hogy „ezt is én hoztam”, „ezt is én kaptam”, „ez is az én hozományombul van”.

Történt, hogy a jó kiállítású, mutatós férj idővel bekapcsolódott a falusi műkedvelésbe, és annyira haladt benne, hogy már főszerpekben is tetseleghetett a közönség előtt.

Az egyik darab főpróbáján a színpadkép beállításához úriszoba-díszletre lett volna szükség. Szegény lévén az egyesület, a rendező kérésére

maguk a lelkes szereplők hordták össze a szobaberendezés kellékeit. A férj is hazaüzent asszonyának, hogy az üzenet átadóival küldje el a kárpitozott karosszékeket, mert a darabban igen nagy szükség van rájuk. Ám alig ment el a két statiszta, máris jött vissza azzal, hogy a menyecske kijelentette: felőle rendezhetnek akármit, de a bútort, amit ő hozott a házasságba, azt nem adja, mert abból ő parancsol.

Békés természetű lévén, nem paprikázódott föl a férj (vagy legalábbis nem mutatta), hanem amikor a próba után hazament, csikorgó nyájasággal megkérdezte a feleségét:

– Ugye, Juliskám, miért nem akartad te beküldeni a fotelokat?

– Mert nem akartam, azért! Vedd tudomásul, hogy nem is küldöm, nem is adom, mert ez az enyém! Én kaptam hozományban! – nyelvelt az asszonyka.

– Úgy? – ingatta fejét a férj.

Aztán kiment, és kisvártatva bejött a fejszével. Nem szólt az egy ígét se, csak odalépett a két fotelágyhoz, s a mondabéli Botondot is megszenyítő fejszecsapásokkal esett neki az ártatlan bútordaraboknak.

– A tied?! – s odavágott, hogy csak úgy feslett a lécről a kárpit...

Majd a szekrénynek esett.

– A tied?! Azt a keserves... – s aprította azt is derekasan.

Utána az asztal került sorra.

– Ez kié? Ez is a tied?!

– Az is! Az is az enyém! – visította az asszony.

Amikor az asztal abriktolását is befejezte, az ember a ház büszkesége: az új varrógép felé lépett.

Ekkor már a hitves is látta, hogy több az egy a kettőnél, és hogy az ura nem részeg, de tán még annál is rosszabb: józan bolond.

– Hát ez kié? – emelte fel vérbe borult képpel a fejszét az ember.

– A mienk! A mienk! Ez már a mienk!! – zokogta kétségbeesetten a menyecske, és fogta le csókkal, könyörgéssel az ura karját, aztán pedig odaborulva annak széles mellére, sírva kérdezgette:

– Miért tetted? Jaj, Jóskám, miért tetted?!

Megbékélve eresztette le az ember a fejszét.

– Hát csak azért, hogy egyszer s mindenkorra megtanuld a leckét: hogy ami még a motyódbul megmaradt, az se a tied, se az enyém, hanem a mienk, kettőnké. Megértetted?

MEGGONDOLTA...

Az egyik Ada-határi gazdaembert, habár már jócskán benne volt az időben, azért még mindig legénykedő, szoknya után járogató embernek ismerte a környezete. Nem akarta beadni derekát a múltó esztendőknek. Igaz, volt neki is jó kiállítás, fiatalos, szép arcú felesége, de ugye, a másé az mindig jobb...

A gazda sűrűn bejárt Zentára, mindig sok intéztnivalója akadt, és ilyen alkalmakkor nemcsak a piacot meg az adóhivatalt, hanem a soros menyecskét is meg-meglátogatta. Felesége hallott ugyan ezekről a görbe utakról, mert az ilyennek híre megy, de nem adott a szóbeszédre, került a pletykát, és a házi béke kedvéért inkább hallgatott.

No azért ő sem akart mindent lenyelni.

Egyik nap – késő délelőtt volt – arra lett figyelmes, hogy az ura nagyon csinosítja magát: beretválkózik, fejét mos, tisztát vált, szóval készszerűdik befelé a városba.

– Hát te, apjuk?

– Dógom van odabent. Tudod má', ezt is, azt is el köll intézni.

– Hhm, hm. Jó' ég a lámpás, csak az üvege kormos – gondolta az asszony, és erősen föltette magában, hogy márpedig ő akár így, akár úgy, de mindenképpen ráveszi az urát az otthon maradásra.

– Ugyan, ugyan, hova mennél már ilyenkor? Mire beérsz, éppen bezárnak a bótok. Se üzlet, se hivatal nincs nyitva... Meg aztán, nem látod? Borul is Kevi felől – próbálta meggyőzni szép szóval.

A gazda azonban elengedte füle mellett az asszonyi okvetetlenkedést. Kihúzatta a béressel a féderes kocsit, maga hozta ki a nikkelt díszítésű, sallangos lószerszámot a kamrából, és befogatott. Már fönt ült a bőrülésen, amikor a pítvarajtóból kiszólt a feleség:

– Ha már annyira mehetnéked van, én nem bánom, eredj, de gyere be előbb, mert valamit meg kell még beszélnünk, mielőtt elindulnál...

Hát, mondani nem sokat mondott, az igaz, de női praktikával olyasmire vette rá ott az ajtó mögött az urát, hogy utána már semmi kifogása sem volt az útja ellen. Dalolva indult végezni a dolgát a nyári konyha felé, a gazda meg kissé megtépázva, hervadtan lépett ki az udvarra, és tűnődni kezdett. Majd fölnézett az égre, és letörtén monda:

– Hallod, hé, én is úgy látom, tényleg erősen borul. Fogd ki a lovakat, Jóska! – szólt a béreshez. – Nem megyek én máma már sehova se.

HOL VAN A TŰZ?

Az egyik Tisza menti kisközség kereskedője a helybeli önkéntes tűzoltótestület parancsnoka is volt egyben. Afféle takaros, jó ábrázatú ember, aki élt-halt a társaságért, s ezért aztán szívesebben tartózkodott az egyeslet termeiben, mint a saját boltjában, ahol ugye, se inni, se kártyázni nem lehetett a cimborákkal. Volt még egy másik nyomós oka is annak, amiért kereskedő létére annyira rajongott a laktanyáért: a fáma szerint – bár fiatal házas volt – a parancsnok úr esténként el-elkóringyált a kikapósabb menyecskékhez, akiket a díszes tűzoltófelettesi egyenruhában sokkal hamarabb le lehetett venni lábról, mint civilben...

Persze, az ilyennek hamar nesze támad, s úgy látszik, hogy a feleség is fülhegyre kaphatott valamit, mert amikor egyik este a férj parádéba téve magát, menni készült az „egyesletbe”, csak elébe állott a hitvese. Előbb csendes szóval hánytá az ura szemére, hogy nem törődik az otthonával, a feleségét is elhanyagolja, hogy végül emelt hangon hozza a férje tudomására: túlment az elégen, s hogy a puccos pásztoróráknak egyszer s mindenkorra vége.

Az aznap esti kimenőből természetesen nem lett semmi, s a parancsnok úrnak otthon kellett „a tüzet eloltania.” Békülés közben persze mindent megígért a szomorú asszonykának, ám esze ágában sem volt azt megtartani. Hogy azonban mégse boruljon fel a családi békesség, titokban kérte meg a tűzoltóegyeslet fiatal altisztjét, hogy alkalmilag – késő este – menjen el hozzájuk riasztani őt azzal az álhírrrel, hogy „Tűz van a községben”!

A megbeszélte időpontban futott is az altiszt, erősen rázva a csengőt (mert akkor még azzal riasztottak tűz esetén), s zörgetett a parancsnok úrék ablakán. Vesztére! A muskátlivirágos ablakkeretben ugyanis nem a parancsnok úr, hanem az asszonyág feje jelent meg.

– Mi baj, Mihály? – kérdezte a feleség.

– Izé... tűz van, tekintetes asszony! Tűz van!

Szétnéz a menyecske, de látja, hogy semerről sem vöröszik az ég alja, ezért hát rákérdez:

– Hol, Mihály?

Becsületes is volt a legény, no, meg eszmetehetsége sem volt még az effajta csalafintaságokhoz, ezért hát zavarában ezt dadogta a jámbor:

– Azt én nem tudom, kérem. Azt a parancsnok úrtól tessék megkérdezni!

MIJE VOLT JÁNOS BÁCSINAK?

Bakafántos asszony volt Boris ángyi lent az Alvégben, s akit ő a nyelvére vett, arról bizony leszdedte még a keresztvizet is. Nem állt volna ki semmit szó nélkül, ócsárolta, piszkolta a másikat a sárga földig, mégis mindig neki állt följobb. Az egész utcával hadilábon állott.

Legtöbbet szenvedett tőle persze az ura, János bácsi, aki naponta élvezhette, hogy élete párjának úgy fölvták a nyelvét. Mikor már nem állhatta a sok szószátyárkodást, elő-elővette az asszonyt, eltángálta, de nem ért az annak semmit: a verés csak olaj volt a tűzre.

– Istentelen! Még ke’ emel kezét énrám! Vín naplopó! Reggeltől estig csak a pipaszárat rágja, én meg itt töröm magam, majd megszakadok a munkába. Hetven kila voltam, amikő’ idegyüttem ehhőn a házhon, most meg nézzen végig rajtam: csupa csont, bőr vagyok! ...

– Ördög bújjon a gyetrádba bele, hát kilóra vettelek el én téged?

– Tíz főpakolt kocsival hoztak engem ide ebbe a nyomorúságba – tüzelt tovább az asszony –, keenek meg ugyan mi je vót azon a szaros gatyáján kívül? Erre feleljen ke’!

– Nyugodalmam – zárta le a vitát keserűen János bácsi.

NEM KELL AZT CIFRÁZNI

Az egyik Tisza menti községben valami váratlan betegség máról holnapra halálba vitt egy középkorú család- és rokontalan házasesmbert. Mondják, hogy előző napon magától kinyílt mögötte az ajtó (s ez mindig a halál előjele!), és másnap már oda is lett szegény.

A feleség, aki még szemrevaló, mutatós fehérnép volt, halottsirató, imádságos asszonyok híján, két idősebb szomszédasszonyát kérte meg, hogy álljanak már melléje nagy bajában, segítsék tisztába tenni, kiteríteni az elhunytat.

Azok el is végezték lelkiismeretesen, amit ilyenkor tenni szokás: felkötötték kendővel a halott állát, szemét lefogták, szent olvasóval öszszekulcsolták mellén a kezét, megállították az órát, hogy a ketyegés ne zavarja a csendet, no meg hogy elejét vegyék a halottnézők fölösleges kérdéseinek: „Ugyan mikor halt meg, szegény?” (Ott az óra, láthatják!) A tükröt is letakarták fekete kendővel, nehogy a halott visszanézve magával hívjon valakit, s kinyitották az ablakot, hogy a lélek szabadon szálljon az ítélőbíró elé.

Fürösztés közben a jó szomszédasszonyok hangosan sajnálkoztak a szép özvegyen, aki kicsit elveszette ott jajveszékelt körülöttük.

– Szegény Julisom, mi is lesz ezután veled? Mit csinálsz egymagadban? – sópáncodott az egyikük.

A másik, hogy vigasztalót mondjon, így szólott:

– Má’ mi lenne? Elég fiatal még. Majd hozzámén valakihön, oszt leván!

Keservesen fölsírt erre a vigasztalhatatlan özvegy:

– Jajjjaj... dehogy megyek én, dehogy gondolok ilyesmire! Szegény jó párom! Százszor is megfordulna sírjában, ha özvegységemben ilyesmi járna az eszembe’...

A halott ellátása közben megkérdezi az egyik szomszédasszony:

– Akkó hát... hátul vagy elől kössük meg az urad gatyáját, Julis?

– Miért? – hagyta abba a rídogálást a feleség.

– Hát mert – így mondják –, ha az asszony az ember halála után még számít férhő’ menni, olyankor elül kötik meg az ura gatyáját, ha meg hátul kötik meg a madzagot, a feleség akkor se tud senkihön se hozzá-menni, ha mégannyira szeretne is!

Percnyi csendes szipákolás után – megforgatván elméjében a hallottakat – megszólalt az özvegy:

– Azért tán... mégiscsak elülről kössék meg keetek... ahogy szokás! Minek azt úgy cifrázni?!

GONDJA VOLT RÁ AZ ÉGNEK...

Katonakenyérre kommandírozták be a tizennégyes háborúban az egyik Zenta környéki fiatal parasztagdát, aki csak alig néhány héttel a hadüzenet előtt tartotta a lakodalmát.

Hiába volt a fiatalok között nagy a szerelem, nem maradhatott a férj semmiképpen, menni kellett, mert a parancs az parancs.

Bánkódott is a menyecske, búslakodott váltig, de végül azért – mások is jártak úgy akkortáiban – csak beletörődött ő is az egyedüllétbe. Különösen akkor vigasztalódott meg, amikor az egyik közeli idősebb szomszédgazda (aki még arra való volt) el-eljárogatott hozzá segíteni a tanya körüli tennivalókban. Mivel a szólásmondás is azt tartja, hogy a jó szomszéd többet ér a messzi rokonnál, mert közel van, a hamvas képű menyecske – élve az alkalommal – sűrűn igénybe vette a készséges szomszéd segítségét ebben is, abban is. Nem is érzett hiányt semmi-

ben, s a háborús évek gondja-baja, nélkülözései alig értek ki a távoli tanyavilágba.

Nagy sokára, valamikor a 18-as esztendő végén a férj is hazavergődött, s kiérve a tanyára, nem győzött eleget csodálkozni azon, hogy már befelé tartva a bekötő úton mindent a legnagyobb rendben talált a gazdaság körül. Nemhogy fogyott volna, hanem még inkább gyarapodott: a kukoricagóré megjavítva, az alatta levő disznóól kitéglázva... új vályú... kutyaól...

– Hogy csináltad ezt, hékám? – faggatta az ember az asszonyt, miután áttestek a viharos találkozáson.

– Isten tudja – háritotta el magától szemérmesen a feleség az elismerést. – Gondja volt rám a jó Istennek.

A férj is vallásos volt, s a tanya föltekintése közben maga is föl-fölfohászzkodott, hálát adva a gondviselésnek, hogy ennyire törődött a szegénységükkel. A belső tanyaudvaron kívül jártak már, amikor a kazlak mögül előtipegett egy ostorral meg a pulival játszóató 2–3 éves fiúcska. Nagyot nézett a férj, de aztán csak rákérdezett:

– Hát ez meg... kié?

– Ő is a jó Isten ajándéka! Nélküle tán ki se bírtam vóna! – sírta el magát a menyecske, megölelve az apróságot.

Próbált katona volt az ember, a háborús évek viszontagságai sok mindent megtanítottak, megértettek vele. Nem pörölt, nem kiabált, csak szelíden megsimogatva a kigyerek fejét, csendben megjegyezte:

– Úgy látom, hogy egy kicsit azért több gondja volt rád az Úristennek, mint ahogy lenni köllött vóna...